

ÜLESTÕUSMISAJA SEITSMES PÜHAPÄEV AD 2023

Jh 7:37–39 (1Kn 19:8–13; Ap 1:12–14)

37 Aga pühade viimasel, suurel päeval seisis Jeesus ja hüüdis valjusti: «Kellel on janu, see tulgu minu juurde ja joogu!

38 Kes usub minusse, nagu ütleb Kiri, selle ihust voolavad elava vee jõed.»

39 Aga seda Ta ütles Vaimu kohta, kelle pidid saama Temasse uskujad; sest veel ei olnud Vaimu, kuna Jeesus ei olnud veel kirgastatud.

Sissejuhatus

Kiriku pärimuse järgi on neljanda evangeeliumi autoriks apostel Johannes, keda evangeeliumis endas nimetatakse «jüngriks, keda Jeesus armastas». Johannes pärines Galileast Betsaidast, ta oli Sebedeuse ja Saloome poeg ning apostel Jaakobus Vanema vend. Pärimuse järgi elas ta ainsana Jeesuse kaheteistkümnest apostlist kõrge vanaduseni ning suri loomulikku surma.

Evangeeliumi lõpul sõnastab autor ühemõtteliselt oma kirjatöö eesmärgi: «Jeesus tegi jüngrite ees veel palju muid tunnustähti, mida ei ole sellesse raamatusse kirja pandud, aga need on kirja pandud, et te usuksite, et Jeesus on Kristus, Jumala Poeg, ja et teil uskudes oleks elu Tema nimes.» (Jh 20:30j) Kirikuisad järeldavad sellest, et Johannese evangeelium on kirjutatud aasta 100 paiku¹, tükk aega pärast kolme esimest evangeeliumi, mida autor tundis ja mida ta pidas vajalikuks täiendada eeskätt õpetuslikult seisukohalt.

Erinevalt kolmest esimesest evangeeliumist, mis põhiosas keskenduvad Jeesuse avaliku tegevuse viimasele aastale ning kujutavad seda jätkuva teekonnana Galileast Jeruusalemma, kus «viiakse lõpule kõik see, mis prohvetid on kirjutanud Inimese Pojast» (Lk 18:31), kõneleb Johannes kolmest erinevast korrast, mil Jeesus Galileast Jeruusalemma rändas, ning kuigi on mitmeid teiste evangeeliumidega kattuvaid jutustusi, on umbes üheksa kümnendikku Johannese evangeeliumis esitatud materjalist selline, mida ei leia ülejäänud kolmest.

Laias laastus jaguneb Johannese evangeelium kaheks suureks osaks, mida võiks pealkirjastada kui «Jeesus ja maailm» (Jh 1:19–12:36) ning «Jeesus ja Tema jüngrid» (Jh 13:1–21:25). Esimese osa raamistuseks on ühelt poolt üldine sissejuhatus kogu evangeeliumile (Jh 1:1–18) ning teiselt poolt pessimistlik kokkuvõte (Jh 12:37–50), milles tõdetakse, et «ehkki Jeesus oli nende silma all teinud nii suuri tunnustähti, ei uskunud nad siiski Temasse» (Jh 12:37).

---

¹ Uuemas kirjanduses on mitmeid autoreid, kes on Johannese evangeeliumi arvatava kirjutamisaja nihutanud märksa varasemaks, ajavahemikku aastast 40 kuni aastani 60.

Evangeeliumi keskseks teoloogiliseks teemaks on Selle tulemine, «kes tuleb ülalt» ja «on üle kõikide» (Jh 3:31) ning kes, olles «pärit Jumala juurest», «läheb tagasi Jumala juurde» (Jh 13:3). Just siin vastanduvad teravalt [vaenulik] maailm ja Jeesuse jüngrid, kusjuures tolle vaenuliku, jumalatu maailma esindajateks on paraku eeskätt need, kes peaksid olema Jumala omad ja kelle süü on seetõttu märksa rängem kui nende oma, kes on sündinud [vaimulikult] pimedana.² Evangeeliumi proloogis väljendatakse seda sõnadega: «Ta tuli omade keskele, ent omad ei võtnud Teda vastu.» (Jh 1:11)

Vastandiks on need, kes Ta vastu võtavad – neile «andis Ta meelevalla saada Jumala lasteks» (Jh 1:12). Nagu Jumala igavene Sõna sai lihaks, sündides inimesena siia maailma, nii sünnivad Temas need, kes «usuvad Tema nimesse», igaveseks eluks. Jumala Poeg on tulnud alla maa peale (vrd nt Jh 6:33), et maapealsed võiksid Temas saada ülendatud taevasse. Temas on «taevas avatud» (vrd Jh 1:51) ning pärast oma ülestõusmist on Jeesus läinud taevasse, Isa juurde, tagasi, et seal omadele aset valmistada (Jh 14:2).

Kiriku traditsioon näeb Johannese evangeeliumi ka väga sakramentaalse tekstina: selle keskmes on algusest lõpuni nii ristimine kui armulaud³, millele lisandub jüngritele pattudest lahtimõistmise meelevalla andmine pärast Jeesuse ülestõusmist (Jh 20:22j).

Vähemalt analoogiana tuletab Johannese evangeeliumi ülesehitus meelde ka vanakirikliku jumalateenistuse jagunemist katekumenite ja usklite missaks.⁴ Esimese osa kõrgpunktiks oleks sellise vaatlusviisi puhul pimedana sündinu tervendamine (Jh 9) kui ettevalmistus ristimiseks ning Laatsaruse ülesäratamine surnuist (Jh 11) kui ristimise võrdpilt, mille kommentaariks sobivad Jeesuse poolt veidi hiljem öeldud sõnad: «Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, kui nisuiua ei lange maasse ega sure, siis see jääb üksi, aga kui see sureb, siis see kannab palju vilja. Kes oma elu armastab, see kaotab selle, ja kes oma elu vihkab selles maailmas, see hoiab selle igaveseks eluks. Kes tahab mind teenida, peab järgnema mulle, ja kus olen mina, sinna saab ka mu teenija.» (Jh 12:24–26) Evangeeliumi teine osa – usklite missa võrdpildina – keskendub viimasel õhtusöömaajal kõneldule ja toimunule, risti ja ülestõusmise müsteeriumile ning uuele elule, mis ulatub ajast igavikku (vrd Jh 21:22j).

Igal juhul tuleb Johannese evangeeliumi lugedes ja tõlgendades pidada meeles ühelt poolt pidevat vastuolu Jeesuse ja Tema omade ning vaenuliku, jumalatu maailma vahel, ning teiselt poolt seda, et evangeeliumis avalduvad usutõed Jeesuse, Jumala lihaksaanud Sõna kohta kõnelevad samaaegselt ka nendest, kes nagu Temagi «ei ole sündinud verest, ei liha tahtest, ei mehe tahtest, vaid Jumalast» (Jh 1:13).

---

² Vrd Jh 9:41: «Kui te oleksite pimedad, ei oleks teil pattu. Aga et te nüüd ütlete: «Meie näeme», siis jääb teie patt teile.»

³ Kuigi Johannese evangeelium ei too erinevalt kolmest esimesest evangeeliumist meieni Püha Õhtusöömaaja kirjeldust.

⁴ See seletaks ka – arkaandistsipliini silmas pidades –, miks Johannes ei kirjelda Püha Õhtusöömaaga.

Keelelisi märkuseid

Pühade – τῆς ἑορτῆς – sõna ἑορτή tähendab «pidustus», «püha», «pühapidamine».⁵

Seisis – εἰστήκει – sõnasõnalt: «oli jäänud seisma», «oli püsti tõusnud» (enneminevik).

Jeesus – ὁ Ἰησοῦς – Nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יהושע ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Hüüdis valjusti – ἔκραξεν λέγων – sõnasõnalt: «hüüdis, öeldes». Sõna κράζω tähendab «valju häälega hüüdma», «karjuma», «kisendama», samuti (väga sarnaselt eestikeelsele vastele) «kraaksuma».

Kellel on janu – ἐάν τις διψᾷ – sõnasõnalt: «kui kellelgi on janu», «kui keegi januneb».

Kes usub – ὁ πιστεύων – sõna πιστεύω – «uskuma», «[midagi] tõeks pidama», «[milleski] veendunud olema», «[millelegi oma] usaldust panema» – tuleneb verbist πίθω – «veenma», «veenduma», «veendunud olema», «usaldama», «usalduma», «kuulda võtma», «uskuma».

Ütleb – εἶπεν – originaali aoristi ajavormi võib tõlkida ka: «on öelnud».

Ihust – ἐκ τῆς κοιλίας – sõna κοιλία tähistab sisikonda, ülekantult inimese seesmist olemust, sügavaimat sisemust, südant, hinge, mõtete, tunnete ja enesetunnetuse asupaika.

Voolavad – ῥεύσουσιν – originaalis kasutatakse siin millegi kindlasti toimuma saamisele viitavat tuleviku ajavormi, mida võiks tõlkida: «saavad voolama», «hakkavad voolama» või ka (veidi vanamoodsalt) «peavad voolama».

Jõed – ποταμοὶ – sõna ποταμός – «jõgi», «veevoog», ka «üleujutust» – on etümoloogiliselt seotud sõnaga πίνω – «jooma».

Vaimu – τοῦ πνεύματος – sõna πνεῦμα tuleneb verbist πνέω – «hingama», «puhuma» – ja tähistab sarnaselt heebrea sõnale נַחַח nii vaimu, tuult kui ka hingeõhku.

Saama – λαμβάνειν – õigem oleks tõlkida: «võtma vastu».

Kirgastatud – ἔδοξάσθη – sõna δοξάζω tähendab «ülistama», «austama», «austust osutama», «au sees pidama», «[kellestki midagi] arvama», «[kellestki midagi] pidama».

---

⁵ Sellel sõnal puudub kreeka keeles erinevalt eestikeelsest sõnast «püha» etümoloogiline seos pühadusega (nii et võiks tõlkida ka «pidustuste»).

Sisuline analüüs

Johannese evangeeliumi seitsmenda peatüki alguses märgitakse, et Jeesus, kes oli juba sattunud tõsisesse avalikku vastuollu juutidega, rändas ennast justkui varjata soovides mööda Galilead. Kui Jeesuse kasuvennad⁶ ärgitasid Teda – ise Temasse uskumata (Jh 7:5) – minema Juudamaale, et seasedki jüngrid võiksid näha Tema tegusid, siis vastas Jeesus, et Tema aeg ei ole veel käes (Jh 7:6), ning jäi lehtmajadepühaks Jeruusalemma läinud kasuvendadest esialgu maha Galileasse. Veidi hiljem Jeesus siiski järgnes oma kasuvendadele, «aga Ta ei läinud avalikult, vaid otsekui salaja» (Jh 7:10).

Avalikult näitas Jeesus ennast alles lehtmajadepüha keskpaiku, minnes pühakotta ja seal õpetades ning tunnistades, et Ta ei ole tulnud esitama mitte omaenda, vaid oma Läkijaja mõtteid. Sellega ärritas Ta nii varisere kui preesterkonda, kes otsustasid Jeesuse vahistada, eeskätt kartusest, et rahvas võibki hakata Teda tunnustama Messiana.

Seitsmenda peatüki kõrgpunktiks on kirjeldus sellest, kuidas Jeesus lehtmajadepüha viimasel päeval pühaderituaali sümboolikat kasutades ilmutas ennast Iisraeli ja kogu maailma Lunastajana.

Vanas Testamendis öeldakse lehtmajadepüha kohta: «Viieteistkümnendal sellesama seitsmenda kuu päeval olgu seitsmepäevane lehtmajadepüha Issanda auks! Esimesel päeval olgu püha kokkutulek; ärgu tehtagu ühtegi argipäevatööd! Seitse päeva ohverdage Issandale tuleohvrit; kaheksandal päeval olgu teil püha kokkutulek ja ohverdage siis Issandale tuleohver; see on lõpetuspüha, ühtegi argipäevatööd ärgu tehtagu!» (3Ms 23:34–36)

Pea lehtmajadepüha seitse päeva, kui oled koristanud saagi oma rehealusest ja surutõrrest! Ole rõõmus sel oma pühal, sina ja su poeg ja tütar, su sulane ja teenija, leviit ja võõras, vaeslaps ja lesknaine, kes on su väravais! Pea seitse päeva püha Issanda, oma Jumala auks paigas, mille Issand valib, sest Issand, su Jumal, tahab sind õnnistada kõigis su saakides ja kõigis su kätetöis. Seepärast ole rõõmus!» (5Ms 16:13–15)

Lehtmajadepüha pühitsemisega meenutas Iisraeli rahvas pääsemist Egiptuse orjapõlvest ja sellele järgnenud neljakümne aasta pikkust kõrberännakut, mis päädis Tootatud Maale jõudmisega. Nii oli selle püha keskseks sõnumiks tunnistus heast ja armulisest Jumalast, kes oli oma rahva päästnud ning teda kõrberännakul juhtinud, saatnud, hoidnud ja kaitsnud, nii et tema «riided ei kulunud seljas» ega «paistetanud... jalg need nelikümmend aastat» (5Ms 8:4).

Issand toitis oma rahvast taevaleivaga ning jootis teda kesk kõrbekuivust veega kaljust – sellest tulenevalt olid lehtmajadepüha pühitsemisel tähtsal kohal veega seotud

---

⁶ Kiriku pärimus on ühemõtteliselt seisukohal, et need, keda evangeeliumis nimetatakse Jeesuse vendadeks, olid kas Tema kasuvennad (s.t lesestunud Joosepi pojad varasemast abielust) või Tema tädipojad.

riitused. Pühadenädala igal päeva päikesetõusu ajal läks ülempreester koos saatjaskonnaga Siiloa allikale ning ammutas sealt kuldanumaga vett, mis kanti läbi Veevärava templimäele pühakotta. Samal ajal, kui koor laulis tänu ja kiituspsalme, muuhulgas: «See on päev, mille Issand on teinud: ilutsegem ja rõõmutsegem Temast! Oh Issand, aita nüüd! Oh Issand, lase hästi korda minna!» (Ps 118:24j) ning: «Te ammutate rõõmuga vett päästeallikaist.» (Js 12:3), valati vesi esmalt hõbekaussidesse ning sealt edasi põletusohvrialtarile.

Templisse toodud vesi viitas nii loomisele ja algsele paradiisiõndsusele⁷ kui kõrbekaljast voolanud ja Iisraeli rahvast rännakul elus hoidnud veele (2Ms 17:1–7; 4Ms 20:1–13), samuti lõpuaegade templist voolavale eluandva veega jõe, millest kuulutab ette prohvet Hesekiel (Hs 47).⁸

Evangelist Johannes alustab pühade viimasel päeval toimunu kirjeldust huvitavas grammatilises vormis märkusega: Jeesus oli jäänud seisma või oli püsti tõusnud (vt vastavat keelelist märkust). Tõenäoliselt kasutab evangelist taolist sõnastust selleks, et köita lugejate tähelepanu – nagu Jeesus köitis oma kuulajate tähelepanu, kui ta katkestas tavapärase istudes õpetamise ning tõusis ja järgnevad laused valju häälega hüüdis (lausa kisendas – vt vastavat keelelist märkust).

See, mida Jeesus nüüd ütleb, ongi äärmiselt oluline, kuna sisuliselt kuulutab Ta, et iidsete töotuste täitumise aeg on kätte jõudnud – ning et kõik needki sündmused, mida meenutatakse lehtmajadepühaga, on üksnes tõelise, nüüd teostuva lunastuse eelpildid. Jeesus ilmutab ennast Iisraeli ja kogu inimkonna tõelise Lunastaja ja Päästjana, kes taastab inimese algse, Aadama patu läbi langenud loomuse ning selle tõttu kaotatud õndsusolukorra. Jumal lõi maailma imelise aiana, ent pattulanguse tulemusena on sellest saanud viljatu ja vaenulik kõrb – nüüd taastab Jumal selle endisest veelgi imelisema paradiisiaiana: «Siis öeldakse: «Laastatud maast on saanud otsekui Eedeni aed.»» (Hs 36:35)

Jumal on töötanud oma rahvast puhta veega piserdada ja puhastada veega, vabastades ta kõigist rüvedusist ja ebajumalaist ning andes talle uue südame ja uue vaimu (Hs 36:25j). Selleks avab Jumal Taaveti soole ja Jeruusalemma elanikele allika patu ja rüveduse vastu (Sk 13:1) ning Jeruusalemmast voolavad välja elavad veed (Sk 14:8). Eriti mõjuva pildi lõpuaegade õndsusest maalib prohvet Hesekiel, kes kõneleb Jeruusalemma templist lähtuvast elava veega allikast, mis kasvab suureks jõeks, mille «kaldal siin- ja sealpool kasvab kõiksugu viljapuid; nende lehed ei närtsi ja nende vilid ei

---

⁷ «Ja Eedenist sai alguse jõgi, mis kastis rohuaeda, jagunedes sealtpeale neljaks haruks.» (1Ms 2:10)

⁸ Samuti võib vesi tähistada vihma, mis sümboliseerib nii Jumala õnnistust kui Tema Vaimu väljavalamist: «Ja teie, Siioni lapsed, hõisake ja rõõmustage Issandas, oma Jumalas, sest Tema annab teile õiglaselt varajast vihma, saadab vihma teile alla, varajase ja hilise vihma nagu ennegi!» (Jl 2:23)

lõpe: nad kannavad igas kuus uudsevilja, sest vesi nende jaoks voolab pühamust; nende vili on toiduks ja nende lehed terviseks» (Hs 47:12).⁹

Juba Johannese evangeeliumi algusest on selge, et tõeline tempel, tõeline Jumala ligiolu paik on Jeesus ise. Temas, Tema ligiolus, Temasse uskudes kummardavad tõelised kummardajad Isa Vaimus ja Tões (vt Jh 2:21 ja Jh 4:21–23). Jeesus on see, kes annab janustele elavat vett, mida juues nad enam iial ei janune, kuna vesi, mille Tema neile annab, saab nende sees igavesse ellu pulbitsevaks allikaks (Jh 4:10.13j). Jeesus on kalju, millest kõik joovad vaimulikku jooki (1Kr 10:4), ning siis, kui Ta kirgastati – s.t kui Ta suri ristil inimkonna lunastamiseks – voolasid Tema läbipistetud küljest veri ja vesi Temast lähtuva päästva ja eluandva armu märgina (Jh 19:34).

Jeesuse sõnu, mis Ta ütles lehtmajadepüha viimasel päeval (Jh 7:37j), on võimalik tõlkida kahel või koguni kolmel viisil, millest käesoleva tekstikäsitluse koostaja eelistab viimast:

1. «Kellel on janu, see tulgu minu juurde ja joogu! Kes usub minusse [nii], nagu ütleb Kiri, selle ihust voolavad elava vee jõed.»
2. «Kellel on janu, see tulgu minu juurde ja joogu! Kes usub minusse, selle ihust voolavad elava vee jõed, nagu ütleb Kiri.»
3. «Kellel on janu, see tulgu minu juurde, ja joogu, kes usub minusse. Nagu ütleb Kiri: «Tema ihust voolavad elava vee jõed.»¹⁰

Igal juhul on eeskätt Jeesus see, kelle ihust (sisimast – vt vastavat keelelist märkust) voolavad elava vee jõed. Kuna evangelist seostab selle elava vee Vaimuga, on üsna tõenäoline, et siin peetakse (vähemalt muuhulgas) silmas ristimist, s.t veest ja Vaimust uuesti sündimist, mis on ainus võimalus Jumala riiki. s.t kõrbest Tootatud Maale pääsemiseks (Jh 3:5). Sarnaselt ütleb apostel Paulus: «Sest meie kõik oleme ühe Vaimuga ristitud üheks ihuks, olgu juudid või kreeklased, olgu orjad või vabad, ning me kõik oleme joodetud ühe Vaimuga.» (1Kr 12:13)

Evangelist Johannes seostab Vaimu andmise ja vastuvõtmise Jeesuse kirgastamisega, s.t Tema ristisurma ja ülestõusmisega (ning neile järgnenud tagasipöördumisega Isa

---

⁹ See pilt kordub Ilmutusraamatus: «Ta näitas mulle eluvee jõge, säravat nagu mägikristall. See saab alguse Jumala ja Talle troonist. Keset linna tänavat ja mõlemal pool jõge on elupuu, mis kannab vilja kaksteist korda, andes iga kuu oma vilja, ning puu lehed annavad tervist rahvastele.» (Ilm 22:1j)

¹⁰ Seda tõlkimisviisi järgib 1989. aasta Uus Testament (kasutades sõna «elav» asemel sõna «elus»).

juurde).¹¹ Viimasel õhtusöömaajal kinnitas Jeesus jüngritele, et neile on parem, et Ta lahkub, ning selgitas, et kui Ta ei lahkuks, siis ei tuleks Lohutaja, Püha Vaim, nende juurde, ent kui Ta läheb, siis Ta saadab neile oma Vaimu (Jh 16:7).

Apostel Paulus seostab Kristuses teostunud lunastusest ning Pühast Vaimust osasaamise selgelt ristimisega kirjas Tiitusele: «Kui aga Jumala, meie Päästja heldus ja inimesearmastus ilmus, siis Ta päästis meid – mitte õiguse tegude tõttu, mida meie nagu oleksime teinud, vaid oma halastust mööda, uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu. Seda Vaimu on Ta meie peale ohtralt valanud Jeesuse Kristuse, meie Päästja läbi, et meie, Tema armust õigeks saanud, oleksime igavese elu pärijaiks lootuse põhjal.» (Tt 3:4–7)

Nii ei tähenda Johannese evangeeliumi sõnad, et «veel ei olnud Vaimu, kuna Jeesus ei olnud veel kirkastatud» (Jh 7:39) mitte seda, nagu poleks Püha Vaimu, pühima Kolmainsuse kolmandat isikut, veel olemas olnud, vaid seda, et Jeesuse jüngrid ei olnud veel saanud osa ristimisest ja selle kaudu antavast Püha Vaimu annist, kuna selle lähteallikaks on Kristus eeskätt oma lunastavas ristisurmas: Tema ihust, mis on meie päästmiseks ohvriks toodud, voolavad elava vee jõed – nii, nagu sealt rooma sõduri piigitorke tulemusel voolasid välja veri ja vesi.

Jutluseks

Ülestõusmisaja seitsmes pühapäev kannab ladinakeelset nime *Exaudi* – «Kuule». Pühapäeva nimi pärineb missa vanakiriklikust algussalmist «Kuule, Issand, mu häält, kui ma hüüan Su poole, halleluuja. Sulle ütleb mu süda: Ma otsin Su palet. Sinu palet, Issand, ma otsin – ära peida oma palet mu eest, halleluuja, halleluuja.» (vrd Ps 27:7–9)

Pühapäeva vanakiriklikuks Evangeeliumiks (Jh 15:26–16:4) on Jeesuse töötus jüngritele saata neile Trööstija (Lohutaja, Parakleet), s.t Tõe Vaim, kes annab Temast ja Isast tunnistust ning kinnitab Issanda omasid ka siis, kui neid taga kiusatakse. Vanakiriklikuks Epistlikuks (1Pt 4:7–11), on apostli manitsus kõigi asjade lõpu lähedust silmas pidades olla arukad ja ustavad Jumala armu heade majapidajatena.

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi loetakse teisel lugemisaastal Vana Testamendi lugemisena (1Kn 19:8–13) prohvet Eelija kohtumisest Issandaga Jumala mäel Hoorebil. Issand ei näidanud ennast Eelijale mitte mägesid lõhestavas ja kaljusid

---

¹¹ Kuna «kirkastamine» on Johannese evangeeliumis eeskätt seotud Kristuse ristilöömise ja ohvrisurmaga, võime siin näha vähemalt kaudset viidet sellele, kuidas Johannes kujutab Jeesuse surmahetke (Jh 19:30): ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τετέλεσται καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα. Eestikeelsed tõlked ei ole siin täpsed, sõnasõnalt võiks tõlkida nii: «Kui Jeesus oli nüüd võtnud äädikat, ütles Ta: «See on täide viidud!», ja pead painutades andis Ta üle Vaimu.»

purustavas tormituules, maavärisemises ega leegitsevas tules, vaid vaikselt ja tasases tuulesahinas.

Teise lugemisaasta teine pühakirjalugemine (Ap 1:12–14) kõneleb Jeesuse jüngrite palveosadusest pärast Tema taevasseminemist ja enne Püha Vaimu väljavalamist.

Nii ühendab kõiki pühakirjalugemisi Püha Vaimu ootus, kusjuures Evangeelium rõhutab selgelt, et Püha Vaim ja Temast võrsuv elu on Kristuse and, mis rajaneb Tema ristisurma läbi toodud lunastusel. Seos lehtmajadepühaga toob esile Vana Testamendi päästelugude tähenduse Kristuses teostunu (ja jätkuvalt, sh ristimises teostuva) eelpildidena.

Tegemist on viimase pühapäevaga enne Püha Vaimu väljavalamist tähistavat Nelipüha, seega on Pühale Vaimule keskendumine igati mõistetu ja asjakohane, ent seejuures ei tohi unustada eelnevalt öeldut: me ei saa kõneleda Püha Vaimu annist lahus Kristusest ja Tema ristist.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Nagu Jeesusel kombeks, tuli Ta pühadeks Jeruusalemma. Seekord oli tegemist sügise alguses peetava lehtmajadepühaga, millega meenutati seda, kuidas Jumal oli oma rahva päästnud Egiptuse orjapõlvest ning teda seejärel läbi kõrbe Tootatud Maa poole juhtinud. Jumal toitiski oma rahvast kõrbes taevase leivaga ning jootis veega kaljust – need olid pildid, mis kuulutasid ette seda, mis aegade täitumisel sai teoks Kristuses. Jeesuse jaoks olid need seosed enesestmõistetavad, seepärast kasutas ta erinevaid pühi, nagu nüüd lehtmajadepüha, sellest tunnistuse andmiseks, milleks Ta oli tulnud – Ta oli tulnud, et täita iidset töötused ning tuua nii Iisraelile kui kogu inimkonnale kauaigatsetud lunastus.
2. Lähtudes lehtmajadepühalt tähtsal kohal olnud veerituaalist tunnistab Jeesus endast kui tõeliselt elava ja eluandva vee allikast: Tema on see, kelle ihust voolavad elava vee jõed, mille kallastel kasvavad puud kannavad aastaringselt vilja, nagu oli ette kuulutanud prohvet Hesekiel. Tema on see, kes puhastab oma rahva ja kogu inimkonna patust ja rüvedusest, Tema on see, kes lubab vaenulikuks ja viljatuks kõrbeks muutunud maailmas eksleval inimkonnale taas üles leida kaotatud paradiisiaia.¹²
3. Kuigi Jeesus pakkus ja pakub jätkuvalt inimestele eluvett tasuta (Ilm 21:6; 22:17; Js 55:1), ei olnud see tasuta Tema jaoks. Jeesus pidi maksma kõrgeimat hinda selleks, et meie võiksime olla vabad ja päästetud: meid «pole lunastatud kaduvate asjadega, hõbeda või kullaga, vaid Kristuse kui laitmatu ja puhta Talle kalli verega» (1Pt

---

¹² Aia, millest saab alguse kogu neljaks, s.t kõiki ilmakaari haaravaks haruks jagunev elava veega jõgi (vrd 1Ms 2:10).

1:18j). Evangelist Johannes nimetab seda Jeesuse kirkastamiseks: Ta ülendati ristipuule, seal viis Ta kõik lõpule, andes viimaks oma Vaimu üle Isale; Tema surnud ihusse tolgatud piigihaavast voolasid veri ja vesi, sümboliseerides nõnda seda, et Ta on tõepoolest allikas, millest voolab eluandev vesi igavesse ellu kõigile neile, kes Temasse usuvad. Kõik, kes oleme ristitud, oleme sellest annist osa saanud: «uuestisünni pesemise ja Püha Vaimu uuendamise kaudu», nagu ütleb apostel Paulus (Tt 3:5). Seeläbi on Kristus valanud meisse oma Püha Vaimu, kes teeb meie surnud ihud elavaks (Rm 8:11) ning juhhib meid jätkuvalt igavese elu Tõotatud Maa poole.